

Nr 120.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ökade medel till utgifter för bränsle, lyshållning m. m. vid tekniska högskolan; given Stockholms slott den 16 mars 1917.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till förstärkning av det för tekniska högskolan på extra stat för år 1917 beviljade anslaget å 40,000 kronor till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna nämnda belopp.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Ökade medel
till utgifter
för bränsle,
lyshållning
m. m. vid tek-
niska hög-
skolan.

Tekniska högskolans nya byggnader, som uppförts på grund av riksdagens beslut år 1911, förutsattes kunna för sitt ändamål tagas i bruk från och med höstterminen 1916. Till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. under sagda termin ansågs ett belopp av 14,500 kronor vara erforderligt. Beloppet beviljades ock av riksdagen på extra stat för år 1916.

När fråga blev om anslag till täckande av motsvarande behov för år 1917, gjorde högskolans lärarkollegium först med ledning av de grunder, som tillämpats vid beräkning av 1916 års anslag, följande överslag:

För belysning (höstterminen 16 veckor, vårterminen 20 veckor)	kronor 11,300: —
» uppvärmning och ventilation, 900 ton stenkol à 20 kronor	» 18,000: —
» 4 eldare och 1 skötare av värmeledningen, för vilkas avlöning kollegiet beräknade 1,200 kronor för person och år	» 6,000: —
<hr/>	
	tillhopa kronor 35,300: —

Lärarkollegiet befarade emellertid, att särskilt ovannämnda post för stenkol komme att visa sig mycket för låg, och föreslog, att summan skulle höjas till åtminstone 40,000 kronor. Detta belopp blev ock av riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag beviljat på extra stat för år 1917.

Förutsättningen för nyssberörda beräkning var, att de nya byggnaderna voro för sitt ändamål tagna i bruk vid 1917 års början. Denna förutsättning har ej gått i fullbordan; först med höstterminens ingång kommer undervisningen att i avsedd utsträckning dit överflyttas. I följd härav krävas ej förr än med höstterminens början några utgifter för belysning inom de nya byggnaderna. Avlöningarna till personalen och bränslekostnaderna hava däremot ej kunnat inskränkas till att avse blott höstterminen: för byggnadernas uttorkning och trygga bestånd har uppvärmningen redan under år 1916 måst taga sin början. Och kostnaderna för bränsleinköp hava stegrats i en grad, som gjort, att högskolans styrelse ansett sig nödsakad att hos Kungl. Maj:t göra framställning om beredande av ett tilläggsanslag för de med ovannämnda extra anslag avsedda ändamål.

Detta har skett i en underdånig skrivelse den 8 februari 1917, däri styrelsen meddelar, att på grund av den stränga vintern och de högt upptrivna kolprisen närmare hälften av sagda för år 1917 anvisade anslag redan vid tiden för skrivelsens avlåtande vore förbrukad. Då styrelsen funnit det uppenbart, att ifrågavarande anslag ej kunde räcka till årets slut, hade styrelsen, för att få kännedom om den sannolika kostnaden för nybyggnadernas uppvärmning under år 1917, därom införskaffat utredning från den på området sakkunnige civilingenjören Hugo Theorell, vilken konstruerat värmeapparaterna i de nya byggnaderna. Det uppdrag, styrelsen lämnade Theorell, avsåg jämväl beräkning av motsvarande kostnader för år 1918, och styrelsen har i sin ovannämnda skrivelse gjort framställning om beredande av ökade medel för att tillgodose uppvärmningsbehovet även under sistnämnda år. Denna begäran om ökat anslag för år 1918 — den till innevarande års riksdag avlåtna statsverksproposi-

tionen upptager för år 1918 till ifrågavarande ändamål samma belopp som för år 1917, eller 40,000 kronor — anser jag dock för närvarande ej böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Ur Theorells den 7 februari 1917 dagtecknade utredning ber jag att, med fränseende av den del därav, som avser år 1918, få anföra följande:

Under den gångna delen av innevarande eldningsperiod hade från den 1 oktober 1916 till årets slut förbrukats omkring 370 ton engelska stenkol. För tiden den 1 januari 1917 tills dato hade förbrukats omkring 200 ton. Vad som för återstående del av innevarande eldningsperiod kunde åtgå vore givetvis beroende på huru väderleksförhållandena komme att ställa sig, men kunde anslås till omkring 250 ton kol.

Under den gångna delen av eldningsperioden hade bränsleåtgången varit betydligt högre än vad som kunnat beräknas, beroende dels på att byggnadsstommen i murar och bjälklag ännu innehållit betydande mängder fuktighet och dels på den exceptionellt kalla väderleken under de senaste månaderna.

Sedan byggnaden tagits i bruk för sitt ändamål och blivit fullt uttorkad, kunde för senare delen av år 1917 till årets slut beräknas omkring 500 ton kol. Beträffande kostnaden för det erforderliga bränslet hade denna varit:

under tiden den 1 oktober 1916 till den 1 februari 1917 omkring 63 kronor per ton
 » » » 1 februari 1917 » » 10 » 1917 » 80 » » »

För återstående delen av detta år kunde beräknas ett pris av 90 kronor per ton.

Såsom resultat av sin utredning uppställer Theorell, att för år 1917 skulle fordras:

200 ton stenkol till pris av omkring	kronor 13,000: —
750 » » » » » » »	» 67,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 80,000: —

Efter mottagandet av Theorells utredning har högskolestyrelsen gjort en i dess skrivelse intagen beräkning över de under år 1917 erforderliga medlen till »diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m.» vid högskolans nybyggnader. Vid denna beräkning har iakttagits, att belysning endast kräves under höstterminen. Kostnaden härför liksom kostnaden för arbete har emellertid ansetts böra höjas med 15 procent utöver vad förut antagits. Beräkningen har följande utseende:

För belysning under höstterminen 1917:

$\frac{16}{36} \cdot 11,300 \cdot 1,15$	kronor 5,775: 55
» bränsle	» 80,000: —
» arbete: $6,000 \cdot 1,15$	» 6,900: —
	<hr/>

Summa kronor 92,675: 55

Härefter avdrager högskolestyrelsen ovannämnda för år 1917 anvisade extra anslagsbelopp, 40,000 kronor, och finner då, att ytterligare medel till belopp av 52,675 kronor 55 öre skulle erfordras. Med anledning härav anhåller styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte till styrelsens förfogande för de nya högskolebyggnadernas belysning, uppvärmning och ventilation under år 1917 ställa ett tilläggsanslag av 52,675 kronor.

De utomordentliga förhållanden, som nu råda, påkalla utomordentliga åtgärder, och jag kan därför ej underlåta att tillstyrka Kungl. Maj:t att i eljest osedvanlig ordning påkalla riksdagens bistånd till avhjälpande av högskolans trängande behov i ovan omförmälda avseenden under nu löpande år. Riskens av ett uppskov härmed är för stor och det åskade beloppet för avsevärt, för att jag skulle våga dröja med en underdånig hemställan i ämnet.

Vad det begärda beloppets storlek beträffar har jag trott detsamma kunna utan olägenhet avrundas till 50,000 kronor. Större nedsättning torde icke vara att tillråda under nuvarande ovissa förhållanden. Och all anbefalld sparsamhet till trots lärer det ej vara att förvänta, att kolförbrukningen skall kunna nämnvärt nedbringas, utan att byggnadernas beskaffenhet och undervisningens behöriga gång äventyras.

Snarare kunde det vara att befara, att det åskade beloppet kommer att visa sig för litet. Det synes dock beräknat efter högt stegrad pris.

Kungl. Maj:t bör naturligen förbehållas rätt att låta under år 1917 förskottsvis för ändamålet utanordna ett belopp, motsvarande vad som nu bör äskas på extra stat för år 1918.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har något belopp för ifrågavarande ändamål givetvis icke kunnat tagas i beräkning. Så har emellertid skett vid uppgörandet av de framställningar angående nya inkomster av skattemedel m. m., som Kungl. Maj:t den 9 innevarande mars på framställning av chefen för finansdepartementet beslutat avlåta till riksdagen.

Under återopande av det anförda tillstyrker jag förslag till riksdagen

att till förstärkning av det för tekniska högskolan på extra stat för år 1917 beviljade anslaget å 40,000 kronor till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan

under år 1917 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna nämnda belopp.

Vad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen, på hemställan av statsrådets övriga ledamöter, i nåder gilla; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Christer d'Albedyhll.
